

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/41

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2023/2992

Karar No. 2023/6781

Tarihi: 09.05.2023

- FAZLA ÇALIŞMA
- İMZALI ÜCRET BORDROLARININ FAZLA ÇALIŞMA YAPILAN SÜRE AÇISINDAN İŞÇİYİ BAĞLADIĞI
- İMZALI ÜCRET BORDROSUNDA GERÇEK ÜCRETİN GÖSTERİLMEMESİ HALİNDE BORDODA İMZALIDA OLSA FAZLA ÇALIŞMANIN BELİRLENEN GERÇEK ÜCRET ÜZERİNDEN HESAPLANIP MAHSUP İŞLEMİNİN YAPILMASININ GEREKTİĞİ

ÖZETİ: Ücret bordrosundaki ücretin, davacının gerçek ücret miktarını yansıtmadığının anlaşılması hâlinde, bordroların imzalı ve imzasız oluşuna göre bir ayırım yapılması gerekmektedir. Bu hâlde imzalı bordroda yer alan fazla çalışma saati davacıyı bağlayacağından, davacı bordrodaki süreden daha fazla süre ile çalıştığını ancak yazılı bir delil ile ispat edebilir. Davacının imzalı bordrodaki süreden daha fazla çalıştığını yazılı delil ile ispat etmesi hâlinde, bordroda ödendiği belirtilen fazla çalışma ücreti davacının gerçek ücreti üzerinden hesaplanan alacaklardan mahsup edilir. İmzalı bordrodaki fazla çalışma süresinden daha fazla çalışma yapıldığının yazılı kayıtlar ile ispat edilememesi durumunda, bordrodaki fazla çalışma saati ile bağlı kalınarak değerlendirme yapılır. Şöyle ki bordrodaki fazla çalışma süresinin işçinin gerçek fazla çalışma süresini yansıttığı, ancak karşılığı olan ücretin gerçek fazla çalışma ücretini yansıtmadığı kabul edilir. Davacının bordrodaki fazla çalışma süresinin karşılığı olan fazla çalışma ücreti

gerçek ücret miktarı üzerinden yeniden hesaplanır. Bu hâlde de bordrodaki tahakkuk miktarı hesaplanan alaktan mahsup edilir.

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekilince istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı işveren bünyesinde sondaj operatörü olarak çalışırken iş sözleşmesinin 15.01.2019 tarihinde haksız nedenle sona erdirildiğini, yapılan kıdem tazminatı ödemesinin eksik kaldığını ve ödemeyen ücret alacaklarının bulunduğunu iddia ederek kıdem ve ihbar tazminatı ile fazla çalışma, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil, yıllık izin ücreti alacakları ile asgari geçim indirimini ve ödenmeyen ücret alacağının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; talep edilen tüm alacakların zamanaşımına uğradığını, davacının mevsimlik işçi olarak çalıştığını, istifa etmek suretiyle işyerinden ayrıldığını, fazla çalışmalarının ve hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerindeki çalışmalarının imzalı bordrolarda tahakkuk ettirilerek kendisine ödendiğini, tüm ödemelerin banka kanalı ile ve tam olarak yapıldığını, davacının ödenmeyen ücret alacağının bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının iş sözleşmesinin işverence haksız şekilde feshedildiği, davacının kıdem ve ihbar tazminatına hak kazandığı, davacının çalışmasının mevsimlik değil aralıklı olduğu ve ödenmeyen yıllık izin ücretinin bulunduğu ve tanık beyanlarına göre bir hafta 6 gün çalışarak 17,5 saat fazla çalışma yaptığı, bir hafta ise 7 gün çalışarak 15 saat fazla çalışma yaptığı, dinî bayramların dışında ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştığı ancak ücretlerinin ödenmediği, bordrolara göre sadece 175,65 TL fazla çalışma ödemesi bulunduğu, dosyada yer alan ibranamelerin geçersiz olduğu ve davacının ödenmeyen ücret alacağının bulunduğu gerekçeleri ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

V. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı vekili; davacı mevsimlik işçi olarak çalıştığından yıllık izin ücret alacağı bulunmadığını, davacının ücretinin hatalı belirlendiğini, davacının aldığı aylık ücretinin bordrolar ve banka ödemeleri ile sabit olduğunu, iş sözleşmesinin istifa etmesi suretiyle sona erdiğini, dosyada yer alan ibranamelerin dikkate alınması gerektiğini, son dönem çalışması yönünden istifa etmesine rağmen davacıya iyiniyet göstergesi olarak ihbar tazminatının ödenmiş olduğunu, tüm ücret ve asgari geçim indirimi alacaklarının banka kanalı ile ödenmiş olduğunu, ödenmeyen ücret alacağı bulunmadığını, davacının imzalı ücret bordroları incelendiğinde fazla çalışma, hafta tatili ile ulusal bayram ve genel tatil günlerine ilişkin yaptığı çalışma karşılıklarının tahakkuk edildiğinin görüleceğini belirterek İlk Derece Mahkemesi kararının ortadan kaldırılması ve davanın reddine karar verilmesi istemi ile istinaf yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının davalı işyerinde sondaj operatörü olarak aralıklı çalıştığı, işyerinde çalışma yapılamayan dönem için davacıdan istifa dilekçesi alındığının sabit olduğu, davacının istifa iradesinin bulunmadığı, davacıya bir kısım ihbar tazminatı ödemesi de yapıldığı dikkate alınarak kıdem ve ihbar tazminatının hüküm altına alınmasının isabetli olduğu, toplam hizmet süresine göre davacının yıllık izinlerini kullandığı ya da karşılığı ücretin ödendiği davalı tarafça ispatlanamadığından yıllık izin ücretinin hüküm altına alınmasının yerinde görüldüğü, davacının ücretinin yapılan emsal ücret araştırması ve tanık beyanları ile dosya kapsamına uygun belirlendiği, davacının son aya ilişkin ücretinin davalı tarafça ödendiğinin ispat edilememesi nedeniyle hüküm altına alınmasının isabetli olduğu, davacının fazla çalışma ile ulusal bayram ve genel tatil çalışması yaptığının tanık beyanları ile sabit olduğu, bordrolarda bulunan tahakkukların hesaplamadan mahsup edildiği, her ne kadar davacıya ait bordrolar imzalı ise de davacının bordroda yazan ücretten daha fazla ücret aldığı kabul edildiğinden, söz konusu tahakkukların mahsup edilmesinin isabetli olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili; istinaf dilekçesinde ileri sürülen gerekçeleri tekrar ederek ve resen dikkate alınacak nedenlerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık; davacının iş sözleşmesinin feshi, ücret seviyesi, fazla çalışma, ulusal bayram ve genel tatil, hafta tatili ve yıllık izin ücretlerine hak kazanıp kazanmadığı, ödenmeyen ücret ve asgari geçim indirim alacağıının bulunup bulunmadığı ve fazla çalışma ücretinin hesaplanması noktalarında toplanmaktadır.

2. İlgili Hukuk

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 17, 32, 41, 46, 47, 53, 59 ve 63 üncü maddeleri, 4857 sayılı Kanun'un 120 nci maddesi atfıyla hâlen yürürlükte bulunan mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesi.

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Ücret bordrosundaki ücretin, davacının gerçek ücret miktarını yansıtmadığının anlaşılması hâlinde, bordroların imzalı ve imzasız oluşuna göre bir ayırım yapılması gerekmektedir. Bu hâlde imzalı bordroda yer alan fazla çalışma saati davacıyı bağlayacağından, davacı bordrodaki süreden daha fazla süre ile çalıştığını ancak yazılı bir delil ile ispat edebilir. Davacının imzalı bordrodaki süreden daha fazla çalıştığını yazılı delil ile ispat etmesi hâlinde, bordroda ödendiği belirtilen fazla çalışma ücreti davacının gerçek ücreti üzerinden hesaplanan alacaklardan mahsup edilir. İmzalı bordrodaki fazla çalışma süresinden daha fazla çalışma yapıldığının yazılı kayıtlar ile ispat edilememesi durumunda, bordrodaki fazla çalışma saati ile bağlı kalınarak değerlendirme yapılır. Şöyle ki bordrodaki fazla çalışma süresinin işçinin gerçek fazla çalışma süresini yansıttığı, ancak karşılığı olan ücretin gerçek fazla çalışma ücretini yansıtmadığı kabul edilir. Davacının bordrodaki fazla çalışma süresinin karşılığı olan fazla çalışma ücreti gerçek ücret miktarı üzerinden yeniden hesaplanır. Bu hâlde de bordrodaki tahakkuk miktarı hesaplanan alaktan mahsup edilir.

3. Ücret bordrosunun imzasız olması hâlinde ise davacının bordroda görünen fazla çalışma süresinden daha fazla çalıştığını tanık delili dâhil olmak üzere her türlü delil ile kanıtlaması mümkündür. Bu durumda ispat edilen fazla çalışma

ücretinin davacının gerçek ücreti üzerinden hesaplanması gerektiğinde tereddüt olmamalıdır. Ayrıca hesaplanan bu alacaklardan bordroda tahakkuk eden ve ödendiği banka kayıtları ile sabit olan miktarın mahsubu gerektiği de göz ardı edilmemelidir.

4. Belirtilen açıklamalar çerçevesinde somut olay değerlendirildiğinde; dosya içeriğinde yer alan imzalı ücret bordrolarının bir kısmında fazla çalışma tahakkuklarının yer aldığı ve bordroların aynı zamanda fazla çalışma saati de içerdiği görülmektedir. Bu durumda davacının söz konusu bordro döneminde belirtilen saat kadar fazla çalışma yaptığı kabul edilmelidir. Öncelikle hükme esas alınan bilirkişi raporunda sadece 2018 Ocak dönemine ait bordroda yer alan 176,35 TL fazla çalışma tahakkukunun dikkate alınarak hesaplamadan mahsup edilmesi isabetsiz olmuştur. Zira dosyada yer alan imzalı ücret bordrolarının çok daha fazlasında fazla çalışma ücreti tahakkuku bulunmaktadır. Bu nedenle ücret bordroları tek tek incelenmek suretiyle fazla çalışma tahakkuku bulunan dönemler tespit edilmelidir.

5. Dosyada mübrez imzalı ücret bordrolarının incelenmesinde, bordroda yer alan fazla çalışma saatlerinin sembolik olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda davacının bu bordrolarda belirtilenden daha fazla süre ile çalıştığı iddiasının ispatı, ancak yazılı kayıtlar ile mümkün olabilir. Başka bir anlatımla imzalı bordroda fazla çalışma saati bulunması hâlinde, tanık anlatımları ile belirlenen çalışma saatlerine göre değil, bordroda yazılı olan fazla çalışma saati esas alınarak ve davacının belirlenen gerçek ücreti üzerinden hesaplama yapılması gerekmektedir. Davacının ücreti de bordroda gözüken ücretten farklı olarak net 3.700,00 TL tespit edilmiş olduğundan, dosya kapsamında yer alan ücret bordrolarındaki çıplak ücretin gerçek ücreti yansımadığı da görülmektedir. Böyle olunca imzalı ücret bordrolarında yer alan tahakkuklar gerçek ücret yerine düşük ücretten yapıldığından imzalı bordrolarda geçen fazla çalışma saati sayısı ile sınırlı olmak üzere ancak gerçek ücretten hesaplama yapılarak ve mevcut tahakkukların da mahsubu ile yeniden fazla çalışma ücreti hesaplanmalıdır. Bu yön gözetilmeden yazılı şekilde sonuca gidilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA**,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

09.05.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi